

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРІ»

Компонента освітньої програми – *вибіркова* (4 кредити)

Освітньо-професійна програма	Регіональний розвиток і просторове планування
Спеціальність	106 Географія
Галузь знань	10 Природничі науки
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	д. геогр. н., доц. Заячук М.Д. https://geoukr.chnu.edu.ua/pro-kafedru/spivrobitnyky/zaiachuk-myroslav-dmytrovykh/
Контактний тел.	+380506663909
E-mail:	m.zayachuk@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2520
Консультації	Середа 13:00 – 14:00

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Географія України в міжнародному просторі» належить до переліку вибірових навчальних дисциплін за освітнім рівнем «магістр» ОП «Регіональний розвиток і просторове планування», що пропонується в рамках циклу професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти на першому році навчання. Вивчаючи цю дисципліну здобувачі вищої освіти здобудуть додаткову теоретичну і практичну підготовку у галузі геопросторового планування як географічно-теоретичного підґрунтя міжнародної діяльності держави, визначення місця України в міжнародному просторі, узагальнення попередньо набутих фахових знань для цілей обґрунтування перспектив європейської інтеграції

Мета навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти систему теоретичних знань про міжнародні відносини, сучасний стан і просторово-часові особливості зовнішньої діяльності України. Такий аналіз дозволяє сформувати цілісне світобачення, виявити місце України у світовому суспільстві, проблеми та перспективи інтеграції України у світову систему міжнародних зв'язків, що сприятиме формуванню світобачення в плануванні регіонального розвитку з врахуванням міжнародного контексту.

Вивчаючи цю дисципліну здобувачі вищої освіти здобудуть додаткову теоретичну і практичну підготовку у галузі геопросторового планування як географічно-теоретичного підґрунтя міжнародної діяльності держави, визначення місця України в міжнародному просторі, узагальнення попередньо

набутих фахових знань для цілей обґрунтування перспектив європейської інтеграції.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Змістовий модуль 1. Україна у світовому просторі	
Тема 1	Країни і світ – їх бачення в дослідженнях вчених
Тема 2.	Україна в геополітичному просторі
Тема 3.	Україна в системі глобальних економічних відносин
Тема 4.	Економіка України в міжнародному поділі праці.
Змістовний модуль 2. Місце України в інтеграційних об'єднаннях	
Тема 1	Європейський Союз і Україна.
Тема 2	Російська війна проти України
Тема 3.	Україна і процеси транснаціоналізації світової економіки
Тема 4.	Проблеми та перспективи зовнішньої геоекономічної політики України.

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Основними методами навчання «Географії України в міжнародному просторі» є: інформаційно-повідомлювальний, пояснювально-ілюстративний, інструктивно-практичний, пояснювально-спонукальний, метод проєктів, кейс-метод тощо.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни

Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких засобів діагностики, як практичні і самостійні роботи, тестування, індивідуальні завдання, письмове і усне опитування. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних (проєкти; реферати; есе; розрахунково-графічні роботи), самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді письмового фронтального опитування. Форма підсумкового контролю (іспит) полягає в оцінюванні засвоєння здобувачем навчального матеріалу на підставі усних відповідей на підсумковому модулі та результатів виконання певних видів робіт.

Методами контролю є: усний контроль, письмовий, тестовий, графічний при застосуванні індивідуальної та фронтальної перевірки знань, умінь і навичок здобувачів.

1. Контроль засвоєння лекційного і самостійного опрацювання теоретичного матеріалу здійснюється на основі модульного (письмового) фронтального опитування, в тому числі – тестування.
2. Контроль засвоєння знань та набуття вмінь і навичків при виконанні практичних робіт здійснюється шляхом їх поточної перевірки.
3. Контроль виконання індивідуальних завдань здійснюється за бажанням здобувачів, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) науково-дослідницьких завдань шляхом оцінювання виконаних рефератів та усного індивідуального захисту результатів досліджень.

Перелік питань для самоконтролю й контролю навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни:

Питання до модульного контролю №1

1. Розкрийте поняття територіально – політичної організації суспільства.
2. Охарактеризуйте Азію в геополітичному вимірі.
3. Геополітична структура сучасного світу.
4. Охарактеризуйте місце України на сучасній геополітичній карті світу.
5. Основні вектори сучасної української геополітики.

6. Охарактеризуйте аспекти теорії національної демократичної держави.
7. Охарактеризуйте поняття території держави та її кордонів.
8. Просторові аспекти міжнародних економічних зв'язків України з регіонами та країнами світу.
9. Географія зовнішньої торгівлі товарами
10. Географія зовнішніх транспортних і туристичних послуг.
11. Географія іноземних інвестицій.
12. Географія науково-технічного співробітництва.
13. Великі ТНК в Україні.
14. Участь України в процесах європейської економічної інтеграції
15. Місце України в системі глобальних економічних відносин у контексті сталого розвитку.
16. Конкурентні переваги України на світових ринках сільськогосподарської продукції, рудної сировини і металів.
17. Сучасні тенденції та регіональні відмінності розвитку енергетики в Україні.
18. Замкнутий технологічний цикл розроблення і виробництва літаків в Україні, експорт та імпорт авіаракетної техніки.
19. Виробництво автомобілів, сільськогосподарської техніки: тенденції розвитку, міжнародне кооперування.
20. Місце України в глобальних ланцюгах доданої вартості виробництва та реалізації електронної продукції.
21. Виробництво фармацевтичної продукції та побутової хімії: чинники та особливості розташування підприємств.
22. Особливості розвитку і просторової організації організації виробництва меблів, текстилю, одягу, взуття, продуктів харчування.
23. Міжнародні транспортні коридори на території України.
24. Офшорна розробка програмного забезпечення в Україні.
25. Ресурсний потенціал і перспективи розвитку рекреаційного комплексу в Україні.
26. Місце України на світовому ринку інвестицій і запозичень.
27. Сучасні форми просторової організації виробництва товарів і послуг в Україні.
28. Досвід реалізації планів сталого (збалансованого) розвитку в різних країнах та стратегія збалансованого розвитку України.
29. Охарактеризуйте функції адміністративно-територіального поділу України.
30. Охарактеризуйте ієрархічну і територіальну структуру адміністративного устрою України.
31. Охарактеризуйте геополітичну модель сучасного світу
32. Вкажіть на місце України на світовому ринку земельних ресурсів.
33. Вкажіть на місце України на світовому ринку трудових ресурсів.
34. Розкрийте сутність політичних систем держав світу.
35. Розкрийте сутність зв'язку етнополітичного складу і державотворення.

Питання до модульного контролю №2

1. Розкрийте сутність Європейських програм що діють в Україні.
2. Охарактеризуйте Європейський регіон в геополітичному вимірі.
3. Розкрийте особливості еволюції інтеграційних процесів в Європі
4. Вкажіть на особливості взаємин України з міжнародними політичними організаціями.
5. Охарактеризуйте сутність взаємин України з міжнародними економічними організаціями.

6. Охарактеризуйте діяльність України в міжнародних організаціях.
7. Вкажіть на особливості взаємин України і НАТО.
8. Розкрийте основні погляди С.Рудницького в питанні української державності та її західних сусідів.
9. Розкрийте особливості взаємин України і міжнародних блоків змішаного типу.
10. Розкрийте основні погляди С.Рудницького в питанні української державності та її східних сусідів.
11. Охарактеризуйте сутність взаємин ЄС – України.
12. Охарактеризуйте ЄС.
13. Вкажіть на особливості взаємин України і НАТО.
14. Охарактеризуйте економічні системи країн світу.
15. Розкрийте сутність сучасної геостратегія Європейського Союзу.
16. Охарактеризуйте Раду Європи як міжнародну організацію.
17. Російська війна проти України: причини.
18. Російська війна проти України: геноцид;
19. Російська війна проти України: урбіцид;
20. Російська війна проти України: екоцид.
21. Російська війна проти України: демографічна катастрофа.
22. Російська війна проти України: ресурсне питання.
23. Власність на особливі взаємини України з міжнародними економічними організаціями.
24. Вкажіть на місце України на світовому енергетичному ринку.
25. Розкрийте особливості прояву глобальних проблем людства в Україні.
26. Охарактеризуйте експортно – імпорتنу діяльність України з країнами Азії.
27. Охарактеризуйте експортно – імпорتنу діяльність України з країнами Європи.
28. Охарактеризуйте Раду Європи як міжурядову організацію.
29. Розкрийте поняття вільної економічної зони. Назвіть вільні економічні зони.
30. Охарактеризуйте експортно-імпорتنу діяльність України з країнами Перської затоки.

✓ **Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів** за результатами поточного контролю подаються для оцінювання роботи студента на кожній практичній роботі (до 8 балів) і передбачають виконання письмових практичних завдань та в окремих випадках розрахункових та графічних робіт. Оцінювання самостійної роботи здійснюється на модульному контролі відповідно до тематики кожного змістового модуля. Загалом на кожний з поточних модульних контролів відведено по 14 балів, в т.ч. 4 бали за питання з самостійної роботи.

Якщо здобувач освіти отримав знання окрім формальної освіти у неформальній/інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно положення «Про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» та рішення кафедри (на основі аргументування викладача, що тематика семінарів, вебінарів, воркшопів, тренінгів, у яких взяв участь студент підтверджується сертифікатом, програмою, а також відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю тощо). <https://www.chnu.edu.ua/universitytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/>

✓ **Критерії оцінювання результатів навчання (з навчальної дисципліни) на підсумковому контролі**

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (до 100 балів) є сумою рейтингових оцінок (балів),

одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, за виконані ІНДЗ та контроль модуль (іспит). Максимальну кількість балів, яку може отримати студент до іспиту у сумі становить 60 балів. 40 балів відводиться на контрольний модуль. Додатково студент може отримати до 10 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно шкали оцінювання. При цьому в екзаменаційній відомості зазначається сумарна кількість набраних балів, оцінка за шкалою ECTS і оцінка за національною шкалою.

Студент, який не отримав позитивні оцінки за підсумками роботи над кожним модулем, вважається не атестованим та не допускається до складання іспиту. Допущеним до складання іспиту студент може бути лише у разі відпрацювання всього передбаченого матеріалу, або тієї частини навчального матеріалу, за який отримано незадовільну оцінку.

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (екзамен) – **40 балів**, за **100-бальною шкалою**.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Освітня діяльність (викладача і студента) під час вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

- Питання академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту» та локально-правовими актами ЗВО: [Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича](https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view) https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view,
- [Положення про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича](https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf) https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf
- Положення про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/universitytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-apeliatsiiu-na-rezultaty-pidsumkovoho-semestrovoho-kontroliu-znan-studentiv/>
- Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdb0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universitytetu.pdf>

Рекомендована література

Основна

1. Багрова І.В., Гетьман О.О., Власюк В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Навч.пос. / За ред. І.В. Багрової.- Київ: «Центр навчальної літератури», 2004.- 384с. <https://dglb.nubip.edu.ua/server/api/core/bitstreams/52e47a0f-39c4-4ef1-896b-961f491d05f0/content>
2. Безуглий В.В., Козинець С.В. Регіональна економічна і соціальна географія світу: Посібник.- К.: Видавничий центр «Академія», 2003.- 688 с.
3. Василенко С.Д. Україна: Геополітичні виміри в загально-європейському процесі.- Одеса: ЧПРЕСІ НАНУ, 2003-238 с.
4. Василевський О.А., Гончар М.М. Структура геополітичних інтересів України – К.: НІСД, 1995.- 99 с.
5. Вахудова Анна Мілада Нерозділена Європа: демократія, важелі впливу та інтеграція післякомунізму/ Пер з англ. Т. Цимбала. – К.: Вид.дім Києво-Могилянська академія, 2009. – 379с.
6. Вільні економічні зони: світовий досвід і українська практика : Навчальний посібник / за ред. І.Ю. Сіваченка. – Київ: Центр Навчальної літератури, 2004.- 488 с.
7. Дністрянський М.С. Політична географія України: навчальний посібник / М.С. Дністрянський.- Львів: ЛНУ ім.Івана Франка, 2014.- 384 с. https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/politgeoukr_small.pdf
8. Дністрянський М.С. Геополітичні доктрини і підходи: критичний аналіз методології. – Львів: ЛНУ, 2003. – 111с.
9. Дністрянський М.С. Україна в політико – географічному вимірі. – Львів ЛНУ, 2000. – 310с.

10. Дністрянський М.С. Геополітика: Навчальний посібник / М.С. Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 436с.
11. Дністрянський М.С. Загострення геополітичних взаємин у період постмодерну та становище України: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Dniastrianskyy_2020.pdf
12. Жук М.В. Комерційні відносини України: Підручник. – Чернівці: Рута, 2002. – 576с.
13. Заячук М.Д., Чубрей О.С. Економічна та соціальна географія світу: Навч. Посібник / М.Д. Заячук, О.С. Чубрей. – Чернівці: ЧНУ, 2009.- 200с. <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/4582>
14. Політична система України: особливості становлення, тенденції розвитку. - К. : Парламентське видавництво, 2002.- 328 с. https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2023/10/Politychna_systema_Ukrainy .pdf
15. Політична географія і геополітика: Навч. Посібник / Б.П. Яценко, В.І. Стадйчук, Ю.С. Брайчевський та ін.; за ред.. Б.П.Яценка. – К.: Либідь, 2007. – 255 с.
16. Руденко Л. Г., Заячук М. Д., Лісовський С. А., Маруняк Є. О., Муніч Н. В., Пересадько В. А., Пономаренко О. М. Військова агресія росії в Україні та її наслідки для географічної освіти і науки / Український географічний журнал 2022 (4) Мова публікації: English <https://doi.org/10.15407/ugz2022.04.004> Ukr.geogr.z. 2022, No. 4:4-12 <https://ukrgeojournal.org.ua/uk/node/761> (категорія А);
17. EUROPA XXI Volume 45 Territorial consequences of war in Ukraine: migration, planning, reconstruction - Institute of Geography and Spatial Organization Polish Academy of Sciences 2023 – 108 p. <https://europa21.igipz.pan.pl/volume/item/45 .html>
18. Маруняк Є.О. Геопросторові дослідження і практика планування: Україна на тлі світових трендів/ Є.О. Маруняк. – Київ: Фенікс, 2018. – 336 с. https://igu.org.ua/sites/default/files/igu-files/mono/MaruniakEO_0.pdf
19. Кучик О.С. Україна в міжнародних організаціях: підручник/ О.С. Кучик. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 412 с.
20. Журба І.Є. Транскордонне співробітництво країн Центральної та Східної Європи в умовах розширеного ЄС (питання теорії та практики): І.Є. Журба. – Хмельницький: ХНУ, 2008. – 311 с.

Додаткова:

1. Асмуд Андерс Розбудова капіталізму: Трансформації в країнах колишнього Радянського блоку /пер. з англ Т. Трусевич. – К.: Дух і літера, 2003 – 637с.
2. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. – Львів: Лілея НВ, 2000.- 236 с.
3. Мартен Домінік Метаморфози світу: Соціологія глобалізації / Домінік Мартен, Жан – Люк Маужер, Філіп П'єр. –К.: Вид.дім «КМ Академія», 2005.- 302с.
4. Міжнародні ринки ресурсів: Навч.посібник / А.Б. Яценко, Я.А. Дубинюк, Т.В. Марена, К.С. Мітюшкіна. Під загальною редакцією проф.. Ю.В. Макогона. – К.: Центр навчальної літератури, 2005.- 194с.
5. Міжнародні організації: Навч. посібник / За редакцією Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського. – Київ: ЦУЛ, 2003.- 288с.
6. Стігліц Джозеф Глобалізація та її тягар : Пер.з англ.- К.: Вищ. Дім «КМ Академія», 2003.- 252 с.
7. Фримен К. Як час спливає: Від епохи промислових революцій до інформаційної революції / К. Фримен, Ф Лука; пер. з англ. Руслана Ткачука. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 510 с.
8. Роджерс Е. Дифузія інновацій / пер. з англ. В. Старка. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. – 591 с.
9. Мирослав Заячук, Анастасія Заячук Тримор'я – нові можливості партнерства Польщі та України//Європейський вимір розвитку та взаємної співпраці регіонів Польщі та України. Конференція. Варшава, 24-25 вересня 2024 р, 66 с., С. 35-36; 51-52.
10. Valerii P. RUDENKO, Myroslav D. ZAYACHUK, Stepan V. RUDENKO Geographical developmental specificities of aggregative resource potential of farm economies of Ukraine

throughout 2011–2017 // GEOGRAPHIA CASSOVIENSIS XVI 1/2022 https://uge-share.science.upjs.sk/webshared/GCass_web_files/articles/GC-2022-16-1/01_Rudenko_tlac.pdf (Скопус)

11. Безуглий В.В., «Географія» (рівень стандарту) підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти/ В Безуглий, Г Лисачарова — К.;Генеза, 2019 — 176 с
12. Бойко В. М., Брайчевський Ю. С., Яценко Б. П. «Географія» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти/Бойко В. М., Брайчевський Ю. С., Яценко Б. П. — К.; Ірпінь: ТОВ «Видавництво «Перун», 2018 — 256 с.
13. Бойко В. М. «Географія» підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти/Бойко В. М.,І. Л. Дітчук, Л.Б. Заставецька. — Кам'янець-Подільський: Абетка, 2016 — 296 с.
14. Кобернік С. Г. Географія (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти / С. Г. Кобернік, Р. Р. Коваленко. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2018. – 256 с.
15. Навчальна програма шкільного курсу 8 клас «Україна у світі: природа, населення».
16. Навчальна програма шкільного курсу 10 клас «Географія: Регіони та країни»
17. Навчальна програма шкільного курсу 11 клас «Географічний простір Землі»
18. Економічна і соціальна географія світу: Підруч. Для 10кл. загальноосвітніх навч. Закл. / Б.П. Яценко, В.К. Кінтенко, О.О. Любіцева та ін..; за заг. Ред.. Б.П. Яценка. – К.: Наш час, 2013.- 472 с.
19. Степан Рудницький Політична географія України / Упорядник П.Штойко – «Гердан Друк», 1998. – 280с.
20. Рудницький С. Українська справа зі становища політичної географії - Видавництво “Українське Слово”: Берлін, 1923 - 282 с. <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3358/file.pdf>
21. Кулеба Дмитро Війна за реальність: як перемагати у світі фейків, правд і спільнот. – Київ: Книголав, 2022. – 384 с.
22. Корсунський С. Як будувати відносини з країнами Азії. Економіка, дипломатія, культурні особливості/ Сергій Корсунський. – Х.: Віват, 2021. – 288 с.
23. Корсунський С. Зовнішня політика в епоху трансформацій/ Сергій Корсунський. – Х.: Віват, 2020. – 256 с.

Інформаційні ресурси

1. Довідник ЦРУ по країнах світу. - Режим доступу: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>
2. Служба зовнішньої розвідки України. - Режим доступу: <https://szru.gov.ua/news-media/publications?page=1>
3. Офіційний сайт ООН. - Режим доступу: [www. Un/org](http://www.un.org/)
4. Представництво ООН в Україні - Режим доступу: [https :/www. Un/org/ua/ua/](https://www.un.org/ua/ua/)
5. МЗС України - Режим доступу: [https :/www/ mfa/gov/ua/ mfa/ua/4130/htm](https://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/4130/htm)
6. Сайт World Bank / - Режим доступу: [https://www. World Bank](https://www.worldbank.org/)
7. Інтерактивна карта промисловості України з зазначенням спеціалізації кожного підприємства - Режим доступу: https://datatowel.in.ua/industry/ontput_map
8. Видобування металевих руд та нерудної сировини в світі, напрямки їх транспортування для подальшої обробки - Режим доступу: <https://mozok.click/1194-vidobuvannya-metalchnih-rud-ta-nerudnoyi-sirovini-vsvit.html>
9. Видобування бокситу, його переміщення, переробка та споживання. – Режим доступу: [http:/ www.geograf.com.ua/glossary/suspilno-geografichni-terminy/alyaminieva-promislovist](http://www.geograf.com.ua/glossary/suspilno-geografichni-terminy/alyaminieva-promislovist)
10. Склад первинного, вторинного й третинного секторів економіки, сучасна секторальна структура національного господарства України. Режим доступу: <https://mozok.click/197-sektoralna-model-ekonomki-krayini.html>
11. Статистичні таблиці секторальної економіки – Режим доступу: <https://mozok.click/2356-sektoralna-model-ekonomki.html>
12. Транснаціональні корпорації та Україна – Режим доступу: <https://www.geograf.com.ua/geoinfocentre/20-human-geography-ukraine-world/266-tnk-and-ukraine>
13. Гельсінський рух: три покоління правозахисників Режим доступу: <https://www.helsinki.org.ua/articles/helsinskyj-ruh-try-pokolinnya-pravozahysnykiv/>

14. Зовнішні трудові міграції з України. Режим доступу: <https://www.geograf.com.ua/geoinfocentre/20-human-geography-ukraine-world/268-ref22041102>
15. Легка промисловість України (швейна індустрія). Режим доступу: <http://ua.textreferat.com/referat-9408.html>
16. Офшорна розробка програмного забезпечення в Україні. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
17. Стратегії сталого розвитку країн з перехідною економікою. Режим доступу: fingal.com.ua/content/view/222/39/1/2/
18. Інформація про вплив глобалізації на розвиток сучасного світу. Режим доступу: www.vidkryti-ochi.org.ua/2013/06/blog-post
19. Проекти ЄС за участю України. Режим доступу: https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk
20. Офіційне бюро статистичних даних ЄС. Режим доступу: https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/people_in_the_EU_%E2%80%93_statistics_on_an_ageing_society
21. Партнерство України з НАТО: сучасність та перспективи. Режим доступу: <https://www.vidkryti-ochi.org.ua/2013/06/blog-post.html><http://mfa.gov.ua/about-ukraine/international-organizations/nato>
22. Європа XXI (періодичне видання Польської академії наук) - <https://europa21.igipz.pan.pl/>

Детальна інформація щодо вивчення курсу
«Географія України в міжнародному просторі»
висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни
https://geoukr.chnu.edu.ua/media/ch0ecfgc/rp_1m-heohr-ukrainy-v-mizhn-prostori-2024-rripp.pdf